

Ukaz o proglašenju Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o socijalnom osiguranju sa Administrativnim sporazumom za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Švajcarske konfederacije o socijalnom osiguranju

Proglašavam **Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o socijalnom osiguranju sa Administrativnim sporazumom za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o socijalnom osiguranju**, koji je donijela Skupština Crne Gore 24. saziva, na devetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2011. godini, dana 22. juna 2011. godine.

Broj: 01-834/2

Podgorica, 01.07.2011. godine

Predsjednik Crne Gore,
Filip Vujanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tač. 2 i 17 i člana 91 stav 2 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 24. saziva, na devetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2011. godini, dana 22. juna 2011. godine, donijela je

Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o socijalnom osiguranju sa Administrativnim sporazumom za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o socijalnom osiguranju

Zakon je objavljen u "Službenom listu CG - Međunarodni ugovori", br. 9/2011 od 7.7.2011. godine. Sporazum je stupio na snagu 1.1.2019. godine - vidi: [Obavještenje](#) - MU, 12/2018.

Član 1

Potvrđuje se Sporazum između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o socijalnom osiguranju sa Administrativnim sporazumom za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o socijalnom osiguranju, potpisan 7. oktobra 2010. godine u Podgorici, u originalu na crnogorskom i njemačkom jeziku.

Član 2

Tekst Sporazuma i Administrativnog sporazuma iz člana 1 ovog zakona, u originalu na crnogorskom i njemačkom jeziku glasi:

Sporazum između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o socijalnom osiguranju

Crna Gora

i

Švajcarska Konfederacija

vođeni željom da regulišu odnose u oblasti socijalnog osiguranja između dviju država, saglasile su se da zaključe ovaj Sporazum:

Dio I

Opšte odredbe

Član 1

Definicije pojmova

(1) U ovom sporazumu izrazi imaju sljedeće značenje:

1. "pravni propisi"

zakoni, podzakonski akti i drugi opšti akti koji se odnose na oblast socijalnog osiguranja iz člana 2. ovog sporazuma;

2. "teritorija"

u odnosu na Crnu Goru teritorija Crne Gore,

u odnosu na Švajcarsku teritorija Švajcarske Konfederacije;

3. "državljeni"

u odnosu na Crnu Goru lica sa državljanstvom Crne Gore,

u odnosu na Švajcarsku lica sa švajcarskim državljanstvom;

4. "članovi porodice i nasljednici"

u odnosu na Crnu Goru, članovi porodice i nasljednici koji se smatraju takvim prema pravnim propisima Crne Gore,

u odnosu na Švajcarsku konfederaciju članovi porodice i nasljednici ukoliko izvode svoje pravo od državljanina država ugovornica, izbjeglica ili lica bez državljanstva.

5. "periodi osiguranja"

periodi plaćanja doprinosa, periodi zaposlenja, ili prebivališta, kao i sa njima izjednačeni periodi koji su određeni ili priznati kao penzijski staž;

6. "mjesto prebivališta"

mjesto u kome lice ima namjeru da stalno boravi;

7. "stanovanje"

uobičajeni boravak;

8. "mjesto stanovanja"

mjesto u kome lice uobičajeno boravi;

9. "boravište"

mjesto privremenog boravka;

10. "nadležni organi"

u odnosu na Crnu Goru Ministarstvo nadležno za oblast socijalnog osiguranja, u odnosu na Švajcarsku Savezni zavod za socijalno osiguranje;

11. "nosilac"

institucija ili organ nadležan za sprovođenje pravnih propisa navedenih u članu 2;

12. "nadležni nosilac"

nosilac osiguranja kod koga je lice osigurano u trenutku podnošenja zahtjeva za davanje ili od koga ima ili bi imalo pravo na davanje;

13. "izbjeglice"

izbjeglice u smislu Konvencije o statusu izbjeglica od 28. jula 1951. i Protokola o statusu izbjeglica od 31. januara 1967;

14. "lica bez državljanstva"

lica bez državljanstva u smislu Konvencije o pravnom položaju lica bez državljanstva od 28. septembra 1954;

15. "davanja"

novčana davanja ili davanja u naturi;

16. "porodične naknade"

u odnosu na Crnu Goru u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti dodatak za djecu,

u odnosu na Švajcarsku naknada po Saveznom zakonodavstvu o porodičnim dodacima u poljoprivredi;

(2) U ovom sporazumu ostali izrazi imaju značenje koje im pripada prema pravnim propisima država ugovornica.

Član 2

Pravni propisi na koje se ovaj sporazum odnosi

(1) Ovaj sporazum se odnosi ukoliko nije drugačije određeno na pravne propise :

1. u Crnoj Gori o:

1.1. zdravstvenom osiguranju;

1.2. penzijskom i invalidskom osiguranju;

1.3. osiguranju za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti;

1.4. dječjoj zaštiti i materinstvu.

2. u Švajcarskoj na:

2.1. Savezno zakonodavstvo o starosnom i porodičnom osiguranju;

2.2. Savezno zakonodavstvo o invalidskom osiguranju;

2.3. Savezno zakonodavstvo o osiguranju u slučaju nesreća vezanih za zanimanje i van njega kao i u slučaju

profesionalnih bolesti;

2.4. Savezno zakonodavstvo o porodičnim dodacima u poljoprivredi;

2.5. u vezi sa članom 3 kao i Naslovom III 1. Poglavlja i Naslovom IV i V na savezno zakonodavstvo o zdravstvenom osiguranju.

(2) Ovaj sporazum se primjenjuje i na sva pravna akta i propise kojima se kodifikuju, mijenjaju dopunjuju pravni propisi navedeni u stavu 1. ovog člana.

(3) Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, ovaj sporazum se odnosi i na pravne propise:

1. koji postojeće grane osiguranja proširuju na nove kategorije lica samo ukoliko država ugovornica koja mijenja svoje pravne propise obavijesti o tome, u roku od šest mjeseci nakon njihovog službenog objavljivanja, nadležni organ druge države ugovornice;

2. koje uvode novu granu socijalnog osiguranja, samo ukoliko je dogovoreno između država ugovornica.

Član 3

Lica na koja se ovaj sporazum primjenjuje

Ovaj sporazum se odnosi na:

1. državljane država ugovornica kao i na članove porodice i na članove porodice umrlog;

2. izbjeglice i lica bez državljanstva kao i na članove porodice i članove porodice umrlog, ukoliko ta lica prebivaju na teritoriji jedne od država ugovornica, zadržava se pravo primjene povoljnijih nacionalnih pravnih propisa;

3. u odnosu na član 5 stav 2, član 7 st. 1 - 3, član 8 st. 3 - 4 i 6 druga rečenica, čl. 9, 10 stav 2, 11, 12, 17 stav 1 i 18, kao i Naslov III, 3. poglavlje za sva lica bez obzira na njihovo državljanstvo.

Član 4

Jednaki tretman

(1) Ako ovim sporazum nije drugačije određeno prilikom primjene pravnih propisa jedne države ugovornice državljani druge države ugovornice, kao i članovi njihovih porodica i članovi porodica umrlog su izjednačeni sa njenim državljanima, odnosno njihovim članovima porodica i članovima porodice umrlog.

(2) Stav 1 ovog člana ne primjenjuje se na švajcarske pravne propise o:

1. dobrovoljnom starosnom, porodičnom i invalidskom osiguranju;

2. starosnom, porodičnom i invalidskom osiguranju švajcarskih državljana koji rade u inostranstvu u službi Konfederacije ili koji rade za organizaciju navedenu u članu 1 stav 1 slovo a, broj 2 i 3 Saveznog zakona o starosnom i porodičnom osiguranju.

Član 5

Isplata naknada u inostranstvu

(1) Lica navedena u članu 3 tač. 1 i 2, koja bi mogla polagati pravo na novčana davanja, u skladu sa pravnim propisima iz člana 2 dobijaće ta davanja u punom obimu i bez ikakvog ograničenja, sve dok prebivaju na teritoriji jedne od država ugovornica, pod rezervom st. 3 do 6 ovog člana.

(2) Lica iz člana 3 tačka 3. ovog sporazuma koja imaju pravo na novčana davanja u skladu sa pravnim propisima Crne Gore iz člana 2 ovog sporazuma ostvaruju ta davanja u punom obimu, bez ikakvog ograničenja dok imaju prebivalište na teritoriji Švajcarske Konfederacije.

(3) Redovne penzije švajcarskog invalidskog osiguranja za osiguranike sa stepenom invalidnosti manjim od 50%, kao i vanredne penzije i naknade bespomoćnim licima iz švajcarskog starosnog, porodičnog i invalidskog osiguranja odobravaju se samo u slučaju prebivališta i mjesta stanovanja u Švajcarskoj.

(4) Novčana davanja ostvarena u skladu sa pravnim propisima navedenim u članu 2. ovog sporazuma kod jedne države ugovornice odobravaju se državljanima druge države ugovornice sa prebivalištem u trećoj državi, kao i njegovim članovima porodice i članovima porodice umrlog pod istim uslovima i u istom obimu kao i vlastitim državljanima, odnosno njihovim članovima porodice i članovima porodice umrlog, koji prebivaju u toj trećoj državi.

(5) Dodaci za domaćinstvo u skladu sa švajcarskim pravnim propisima o porodičnim dodacima odobravaju se državljanima Crne Gore samo dok lice, koje na njih ima pravo, stanuje sa svojom porodicom u Švajcarskoj.

(6) St. 1 i 2 ovog člana se ne primjenjuje na davanja ostvarena u skladu sa pravnim propisima Crne Gore po osnovu najniže penzije.

Dio II

Odredbe o pravnim propisima koji se primjenjuju

Član 6

Opšta odredba

Obaveza osiguranja određuje se prema pravnim propisima one države ugovornice na čijoj teritoriji lice obavlja posao ako odredbama čl. 7 - 9 nije drugačije određeno.

Član 7

Posebne odredbe

(1) Ako preduzeće sa sjedištem na teritoriji jedne države ugovornice uputi zaposlenog na teritoriju druge države ugovornice na njega se najduže do kraja 24 kalendarskog mjeseca od dana upućivanja primjenjuju pravni propisi prve države ugovornice, kao da je zaposlen na njenoj teritoriji. Ukoliko se upućivanje produži preko tog roka primjena pravnih propisa prve države ugovornice može se produžiti za period koji dogovorno utvrde nadležni organi država ugovornica.

(2) Zaposleni u preduzeću za drumski, željeznički i vazdušni saobraćaj sa sjedištem na teritoriji jedne države ugovornice, koji su zaposleni na teritoriji druge države ugovornice, podliježu pravnim propisima one države ugovornice na čijoj teritoriji se nalazi sjedište preduzeća kao da su tamo zaposleni. Ukoliko zaposleni imaju prebivalište na teritoriji druge države ugovorne, ili su trajno zaposleni u filijali ili stalnom predstavništvu tog preduzeća. podliježu pravnim propisima te države ugovornice.

(3) Zaposleni u javnim službama jedne države ugovornice koji su upućeni na teritoriju druge države ugovornice podliježu pravnim propisima države ugovornice koja ih je uputila.

(4) Na članove posade broda državljanke država ugovornica primjenjuju se pravni propisi države pod čijom zastavom brod plovi.

Član 8

Diplomatska i konzularna predstavništva

(1) Na državljane jedne države ugovornice, koje ona uputi u svojstvu članova diplomatske misije ili konzularnog predstavništva na teritoriju druge države ugovornice, primjenjuju se pravni propisi prve države ugovornice.

(2) Na državljane jedne države ugovornice koji su zaposleni na teritoriji druge države ugovornice pri diplomatskoj misiji ili konzularnom predstavništvu prve države ugovornice primjenjuju se pravni propisi druge države ugovornice. Ova lica se mogu u roku od tri mjeseca od dana zaposlenja ili od dana stupanja na snagu ovog sporazuma opredijeliti za primjenu pravnih propisa prve države ugovornice.

(3) Stav 2 se odnosi i na:

1. državljane trećih država, koji su zaposleni u službi diplomatskog ili konzularnog predstavništva jedne države ugovornice na teritoriji druge države ugovornice;

2. državljane jedne države ugovornice i državljane trećih država, koji su zaposleni u ličnoj službi lica iz st. 1 i 2 ovog člana - državljana prve države ugovornice na teritoriji druge države ugovornice.

(4) Ako diplomatsko i konzularno predstavništvo jedne države ugovornice zaposli na teritoriji druge države ugovornice lica koja su osigurana prema pravnim propisima te države ugovornice mora ispunjavati opšte obaveze poslodavca prema pravnim propisima te države ugovornice. Isto važi i za državljane navedene u st. 1 i 2 koji takva lica zapošljavaju u svojoj ličnoj službi.

(5) St. 1 - 4 ovog člana ne primjenjuju se na počasne konzule i njihove zaposlene.

(6) Državljanima jedne države ugovornice, koji su zaposleni na teritoriji druge države ugovornice u službi diplomatskog ili konzularnog predstavništva treće države i koji nijesu osigurani niti u toj niti u svojoj matičnoj državi, osiguravaju se prema pravnim propisima druge države ugovornice. Ovo se analogno primjenjuje i u odnosu na švajcarsko starosno, porodično i invalidsko osiguranje na bračnog druga i na djecu koji sa njima borave u Švajcarskoj, ukoliko već nijesu osigurani prema švajcarskim pravnim propisima.

Član 9

Izuzeci

Nadležni organi država ugovornica mogu sporazumno dogovoriti izuzetke od čl. 6 i 7 i 8 st. 1 do 3.

Član 10

Članovi porodice

(1) Ako neko lice u skladu sa čl. 7, 8 st. 1 do 3 ili 9 ovog sporazuma za vrijeme zaposlenja u jednoj državi ugovornici i dalje podliježe pravnim propisima druge države ugovornice, to se odnosi i na njegovog bračnog druga i djecu koja sa navedenim licem borave na teritoriji prve države ugovornice, ukoliko tamo nijesu i sami zaposleni.

(2) Ako se u skladu sa stavom 1 ovog člana na bračnog druga i djecu primjenjuju švajcarski pravni propisi, oni su osigurani u starosnom, porodičnom i invalidskom osiguranju.

Dio III

Posebne odredbe

Poglavlje 1.

Bolest i materinstvo

Član 11

Sabiranje perioda osiguranja u Švajcarskoj

(1) Ako se neko lice, koje svoje prebivalište ili svoju djelatnost privređivanja preseli iz Crne Gore u Švajcarsku, u roku od tri mjeseca nakon prestanka zdravstvenog osiguranja Crne Gore osigura kod nekog švajcarskog osiguranja za dnevnu premiju, onda se za njega za sticanje prava na naknadu uzimaju u obzir periodi osiguranja koje je ostvarilo u osiguranju Crne Gore.

(2) U vezi sa dnevnom premijom u slučaju materinstva, uzimaju se u obzir samo vremena osiguranja prema stavu 1, ako je osiguranik već bio osiguran tri mjeseca kod švajcarskog osiguravajućeg društva.

Član 12

Sabiranje perioda osiguranja u Crnoj Gori

(1) Ako lice promijeni prebivalište iz Švajcarske na teritoriju Crne Gore i osigura se kod tamošnjeg zdravstvenog osiguranja ima pravo na davanja po osnovu tog osiguranja, ukoliko ispunjava uslove predviđene pravnim propisima Crne Gore. Ukoliko je to potrebno, za sticanje prava na davanje uzimaju se u obzir periodi osiguranja ostvareni prema švajcarskim pravnim propisima.

(2) Korisnici švajcarske penzije, koji prebivalište promijene iz Švajcarske na teritoriju Crne Gore, imaju pravo na davanja iz zdravstvenog osiguranja ukoliko plaćaju doprinose u skladu sa pravnim propisima Crne Gore.

(3) St. 1 i 2 se analogno primjenjuju na članove porodice u skladu sa pravnim propisima Crne Gore.

Poglavlje 2.

Invalidsko, starosno i porodično osiguranje

A. Primjena švajcarskih pravnih propisa

Član 13

Mjere rehabilitacije

(1) Državaljani Crne Gore, koji su neposredno prije nastupanja invalidnosti bili obavezno osigurani u švajcarskom starosnom, porodičnom i invalidskom osiguranju, primaju mjere rehabilitacije za sve vrijeme boravka u Švajcarskoj.

(2) Državljeni Crne Gore, koji ne privređuju i koji kod nastanka invalidnosti ne ispunjavaju starosne preduslove za obavezu doprinosa u švajcarskom starosnom, porodičnom i invalidskom osiguranju, ali su tamo osigurani, podliježu regulativama rehabilitacije sve dok u Švajcarskoj imaju mjesto stanovanja ako su neposredno prije nastanka invalidnosti neprekidno stanovali u Švajcarskoj najmanje jednu godinu. Maloljetnoj djeci pripada pravo na takve mjere, pored ostalog, ako u Švajcarskoj imaju mjesto stanovanja i tamo su rođena kao invalidna ili su od rođenja neprekidno tamo stanovala.

(3) Državljeni Crne Gore, koji stanuju u Švajcarskoj i koji Švajcarsku ne napuštaju duže od tri mjeseca, ne prekidaju dužinu svog stanovanja u Švajcarskoj u smislu stava 2.

(4) Djeca koja su invalidna rođena u Crnoj Gori i čije su majke prije rađanja boravile u Crnoj Gori najviše ukupno dva mjeseca, izjednačena su sa invalidno rođenom djecom u Švajcarskoj. U slučaju rođenja djeteta sa tjelesnom manom, Švajcarsko invalidsko osiguranje preuzima troškove nastale u prva tri mjeseca nakon rođenja u Crnoj Gori i to do obima u kom bi te naknade moralo odobriti u Švajcarskoj. U istom smislu važe rečenice 1 i 2 za djecu koja su rođena invalidna van teritorije ugovornih država; švajcarsko invalidsko osiguranje preuzima tamo nastale troškove samo ako se mjere zbog stanja djeteta moraju odmah preduzimati.

Član 14

Izračunavanje perioda osiguranja

(1) Ukoliko neko lice ne ispunjava uslove za pravo na redovnu penziju invalidskog osiguranja, predviđene švajcarskim pravnim propisima, samo na osnovu perioda osiguranja ostvarenog prema švajcarskim pravnim propisima, onda nadležni nosilac osiguranja za sticanje prava na ove naknade uzima u obzir periode osiguranja koji su ostvareni prema crnogorskim pravnim propisima i izjednačene periode ukoliko se oni ne preklapaju sa periodima ostvarenim prema

švajcarskim pravnim propisima.

(2) Ukoliko neko lice navedeno u članu 3 pod brojem 1 uz primjenu stava 1 ne ispunjava preduslove za pravo na naknadu, onda švajcarski nosilac uzima u obzir i periode osiguranja i izjednačene periode ostvarene u nekoj trećoj zemlji sa kojom je Švajcarska zaključila sporazum o socijalnom osiguranju, koja predviđa zajedničko izračunavanje perioda osiguranja za pravo na redovnu penziju švajcarskog invalidskog osiguranja.

(3) Ukoliko je period osiguranja ostvaren prema švajcarskim pravnim propisima manji od godinu dana, onda se ne primjenjuju stavovi 1 i 2.

(4) Za utvrđivanje naknada isključivo se uzima u obzir period osiguranja ostvaren prema švajcarskim pravnim propisima. Utvrđivanje se vrši prema švajcarskim pravnim propisima.

Član 15

Jednokratne otpremine

(1) Državljeni Crne Gore i njihovi nasljednici imaju pravo pod istim uslovima, kao i švajcarski državljani i njihovi nasljednici, na redovne penzije i naknade za tuđu njegu i pomoć švajcarskog starosnog i porodičnog osiguranja; ostaju na snazi st. 2 - 4.

(2) Ako državljani Crne Gore ili njihovi nasljednici koji ne žive u Švajcarskoj imaju pravo na redovnu djelimičnu penziju, koja iznosi najviše deset procenata odgovarajuće redovne pune penzije, tada im se umjesto djelimične penzije odobrava jednokratna otpremnina u visini gotovinske vrijednosti penzije. Ako državljani Crne Gore ili njihovi nasljednici, koji su primali takvu djelimičnu penziju, konačno napuštaju Švajcarsku, i njima se takođe odobrava otpremnina koja odgovara gotovinskoj vrijednosti penzije u momentu napuštanja zemlje.

(3) Ako redovna djelimična penzija iznosi više od deset procenata, a najviše dvadeset procenata odgovarajuće redovne pune penzije, onda državljani Crne Gore ili njihovi nasljednici koji ne stanuju u Švajcarskoj ili koji je konačno napuštaju, mogu birati između isplate penzije i otpremnine. Taj izbor treba izvršiti u toku postupka utvrđivanja penzije ukoliko ovlašćeno lice kod nastanka slučaja osiguranja stanuje van Švajcarske ili prilikom napuštanja zemlje, ukoliko je ono u Švajcarskoj već primalo penziju.

(4) Nakon isplate otpremnine preko švajcarskog osiguranja, više se ne mogu koristiti prava kod tog osiguranja na osnovu do tada plaćanih doprinosa.

(5) U istom smislu važe st. 2 - 4 za redovne penzije švajcarskog invalidskog osiguranja, ukoliko je lice sa pravom na penziju navršilo 55 godina života i u njegovom slučaju više nije predviđena provjera preduslova za invalidnost.

Član 16

Vanredne penzije

(1) Državljeni Crne Gore imaju pod istim uslovima kao i švajcarski državljani pravo na vanredne porodične penzije, vanredne invalidske penzije ili vanredne starosne penzije, koje zamjenjuju vanrednu porodičnu penziju ili invalidsku penziju, ukoliko je dotično lice neposredno prije trenutka kada je ta penzija zatražena, neprekidno najmanje pet punih godina stanovalo u Švajcarskoj.

(2) Trajanje stanovanja u Švajcarskoj u smislu stava 1 ovog člana se smatra neprekidnim ukoliko se Švajcarska tokom kalendarske godine ne napušta više od tri mjeseca. U izuzetnim slučajevima, ovo se vrijeme može produžiti. Vrijeme za koje su državljani Crne Gore, koji stanuju u Švajcarskoj, bili oslobođeni švajcarskog starosnog, porodičnog i invalidskog osiguranja, se ne računa u dužinu trajanja stanovanja.

(3) Povraćaj iznosa plaćenih švajcarskom starosnom i porodičnom osiguranju, koji je uslijedio prije stupanja na snagu ovog sporazuma, kao i jednokratne otpremnine prema članu 15, stavovi 2 - 5, nijesu u suprotnosti sa odobravanjem vanrednih penzija prema stavu 1; u tim slučajevima se, međutim, vraćeni iznosi ili isplaćena otpremnina prebijaju sa penzijama koje treba da se odobre.

B. Primjena pravnih propisa Crne Gore

Član 17

Izračunavanje ukupnog perioda osiguranja

(1) Ako lice ne ispunjava uslove predviđene pravnim propisima Crne Gore za sticanje prava na davanje iz penzijskog i invalidskog osiguranja samo na osnovu penzijskog staža navršenog prema tim pravnim propisima uzimaju se u obzir i periodi osiguranja navršeni prema švajcarskim pravnim propisima ukoliko se ne poklapaju.

(2) Ako lice i pored primjene stava 1 ovog člana ne ispunjava uslove za sticanje prava na davanje, nosilac Crne Gore će uzeti u obzir i period osiguranja navršen u trećoj državi sa kojom je Crna Gora zaključila sporazum o socijalnom osiguranju.

Član 18

Obračun davanja

(1) Ako prema pravnim propisima postoji pravo na davanje samo uz primjenu člana 17 ovog sporazuma nadležni nosilac u Crnoj Gori utvrđuje davanje na taj način što:

- obračunava teoretski iznos davanja koji bi pripadao da je ukupan penzijski staž, koji se uzima u obzir za obračun davanja izvršen prema pravnim propisima Crne Gore;

- na osnovu tako obračunatog iznosa utvrđuje iznos davanja srazmjeran odnosu između penzijskog staža izvršenog isključivo prema pravnim propisima Crne Gore i ukupnog penzijskog staža koji se uzima u obzir za obračun davanja;

- u slučaju kada je ukupan penzijski staž koji se uzima u obzir primjenom odredaba člana 17 ovog sporazuma duži od najdužeg penzijskog staža prema pravnim propisima Crne Gore, utvrđuje iznos davanja srazmjerno penzijskom stažu izvršenom prema tim pravnim propisima i najdužem penzijskom stažu na osnovu kojeg se utvrđuje visina davanja.

(2) Prilikom obračunavanja visine iznosa davanja nadležni nosilac u Crnoj Gori uzima u obzir zaradu, osnovicu osiguranja, uplaćeni doprinos, odnosno osnovicu doprinosa, isključivo iz perioda osiguranja izvršenog prema pravnim propisima koje on primjenjuje.

Član 19

Primjena čl. 17 i 18

Bez obzira na primjenu člana 15 st. 2 - 5. ovog sporazuma, nosilac Crne Gore uzima u obzir u primjeni čl. 17 i 18 periode osiguranja ostvarene prema švajcarskim pravnim propisima.

Poglavlje 3.

Povreda na radu i profesionalna bolest

Član 20

Davanja u naturi

(1) Lica, koja su osigurana prema pravnim propisima jedne države ugovornice, a povredu na radu pretrpe ili dobiju profesionalnu bolest na teritoriji druge države ugovornice, mogu od nosioca u mjestu boravka zahtijevati sva potrebne davanja u naturi.

(2) Ako lica jedne države ugovornice imaju po njenim pravnim propisima pravo na davanja u naturi usljed povrede na radu ili profesionalne bolesti, njima se iste odobravaju i ako za vrijeme liječenja svoje mjesto boravka premjeste na teritoriju druge države ugovornice. Za promjenu mjesta boravka potrebna je prethodna saglasnost nosioca obaveznog za pružanje davanja i ona se daje ako se tome ne protive medicinski razlozi, a lice odlazi kod članova svoje porodice.

(3) Davanja u naturi za lica iz st. 1 i 2 odobravaju se prema pravnim propisima koji važe za nosioca u mjestu boravka.

(4) Proteze i druga davanja u naturi veće vrijednosti odobravaju se samo uz prethodnu saglasnost nadležnog nosioca, osim kada je pružanje davanja neodložno.

(5) Nadležni nosilac će nosiocu, koji je izvršio davanje u skladu sa st. 1. - 4. ovog člana naknaditi nastale troškove izuzimajući administrativne troškove.

Član 21

Prethodne povrede na radu i profesionalne bolesti

Ako pravni propisi jedne države ugovornice predviđaju da se kod ocjene stepena radne sposobnosti po osnovu povrede na radu ili profesionalne bolesti trebaju uzeti u obzir i povrede na radu ili profesionalne bolesti koje su ranije nastale, to se odnosi i na ranije nastale povrede na radu ili profesionalne bolesti koje se priznaju prema pravnim propisima druge države ugovornice, kao da su nastale prema pravnim propisima prve države ugovornice.

Član 22

Povrede van rada

Čl. 20 i 21 ovog sporazuma važe i za povrede koje nisu vezane za profesionalni rad u smislu švajcarskih pravnih propisa.

Član 23

Davanja za slučaj profesionalnih bolesti

Ako pravo na davanje po osnovu profesionalne bolesti postoji prema pravnim propisima obje države ugovornice, davanje se odobrava samo prema pravnim propisima one države ugovornice na čijoj teritoriji je posljednji put obavljena djelatnost koja je mogla izazvati takvu profesionalnu bolest.

Član 24

Pogoršanje profesionalnih bolesti

Ako lica koje dobija ili je dobijalo davanje po osnovu profesionalne bolesti prema pravnim propisima jedne države ugovornice, podnese zahtjev za davanje prema pravnim propisima druge države ugovornice po osnovu pogoršanja te profesionalne bolesti zbog bolesti iste vrste, primjenjuje se sljedeće:

1. Ako lice nije imalo zaposlenje na teritoriji druge države ugovornice, koje je moglo izazvati ili pogoršati profesionalnu bolest, nadležni nosilac prve države ugovornice je obavezan da odobri davanje prema svojim pravnim propisima i na svoj teret, uzimajući u obzir pogoršanje;

2. Ako je lice imalo zaposlenje na teritoriji druge države ugovornice, nadležni nosilac prve države ugovornice je obavezan da odobri davanje prema svojim pravnim propisima ne uzimajući u obzir pogoršanje. Nadležni nosilac druge države ugovornice odobrava davanje u visini razlike između davanja koje pripada nakon pogoršanja i davanja koje bi pripadalo prema njegovim pravnim propisima prije pogoršanja da je bolest nastupila prema tim pravnim propisima.

Poglavlje 4.

Porodična davanja

Član 25

Dodatak na djecu

Državljeni obiju država ugovornica imaju pravo na dodatak na djecu u skladu sa pravnim propisima navedenim u članu 2 ovog sporazuma, bez obzira na mjesto prebivališta djece.

Dio IV

Odredbe o primjeni

Član 26

Saradnja nadležnih organa

Nadležni organi:

1. utvrđuju administrativne mjere potrebne za sprovođenje ovog sporazuma;
2. navode organe za vezu u cilju efikasnijeg sprovođenja ovog sporazuma, posebno radi jednostavnog i brzog povezivanja nosilaca dviju država ugovornica;
3. međusobno se obavještavaju o svim mjerama koje se preduzimaju za sprovođenje ovog sporazuma;
4. međusobno se obavještavaju o promjenama svojih pravnih propisa u vezi sa primjenom ovog sporazuma.
5. međusobno se obavještavaju o svim izmjenama u organizaciji organa socijalnog osiguranja, nosilaca i drugih institucija koje se tiču ovog Sporazuma.

Član 27

Pravna i administrativna pomoć

(1) Organi i nosioci država ugovornica pružaju prilikom sprovođenja ovog sporazuma uzajamnu pomoć, kao da se radi o primjeni sopstvenih pravnih propisa. Pomoć je besplatna, izuzev novčanih troškova.

(2) Stav 1 prva rečenica ovog člana se odnosi i na ljekarske preglede. Ako nadležni nosilac na čijoj teritoriji osiguranik prebiva ili boravi već ima odgovarajuću medicinsku dokumentaciju ona se bez naknade prosljeđuje nadležnom nosiocu druge države ugovornice. Ljekarske preglede koji se obavljaju isključivo zbog primjene pravnih propisa jedne države ugovornice, a odnose se na lica koja u drugoj državi ugovornici imaju prebivalište ili boravište, obaviće na zahtjev nadležnog nosioca i na njegov teret nosilac mjesta prebivališta ili boravišta. Ljekarski pregledi koji se obavljaju zbog primjene pravnih propisa obiju država ugovornica padaju na teret nosioca mjesta prebivališta ili boravišta tog lica. Pojediniosti se regulišu administrativnim sporazumom.

Član 28

Sprječavanje neosnovanog ostvarivanja prava

(1) U cilju sprječavanja neosnovanog ostvarivanja i korišćenja prava iz penzijskog, porodičnog i invalidskog osiguranja, kao i po osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti, švajcarski nosilac osiguranja može, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom država ugovornica, vršiti dodatne provjere ako postoji sumnja da je lice nezakonito podnijelo zahtjev za davanje, koristi ili je koristilo pravo na davanje.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, švajcarski nosilac osiguranja može angažovati ovlašćenu specijalizovanu instituciju

u drugoj državi ugovornici, koja će u njegovo ime i za njegov račun izvršiti dodatnu provjeru, a u skladu sa pravnim propisima Crne Gore.

Član 29

Oslobađanje od taksa i ovjera

(1) Oslobađanja ili umanjenja taksi i poreza predviđenih pravnim propisima jedne države ugovornice za isprave, dokumenta i pismene podneske koji se podnose zbog primjene pravnih propisa te države ugovornice, odnosi se i na odgovarajuće isprave, dokumenta i pismene podneske koji se podnose zbog primjene ovog sporazuma ili primjene pravnih propisa druge države ugovornice.

(2) Organi i nosioci država ugovornica neće zahtijevati diplomatsku ili konzularnu ovjeru isprava, dokumenata i pismenih podnesaka koji se podnose prilikom primjene ovog sporazuma.

Član 30

Poštovanje rokova

Zahtjevi, izjave i pravna sredstva koje treba primjenom pravnih propisa jedne države ugovornice u određenom roku podnijeti organu ili nosiocu te države ugovornice smatraju se blagovremeno podnijetim ukoliko se u istom roku podnesu odgovarajućem organu ili odgovarajućem nosiocu druge države ugovornice. Ta institucija unosi datum prijema na podnesku i prosljeđuje nadležnoj instituciji druge države ugovornice.

Član 31

Potraživanje neosnovano plaćenih iznosa

(1) U slučaju da je nosilac jedne države ugovornice nepravilno isplatio novčana davanja, taj iznos može biti naplaćen u njegovu korist u skladu sa pravnim propisima druge države ugovornice.

(2) Ako je nosilac jedne države ugovornice isplatio avans u vezi sa pravom na neko davanje prema pravnim propisima druge države ugovornice, tada za isplaćeni iznos treba obustaviti naknadnu isplatu u korist tog nosioca.

(3) Ako je nosilac socijalne pomoći jedne države ugovornice odobrio davanje po osnovu socijalne pomoći za određeni vremenski period za koji je neko lice prema pravnim propisima druge države ugovornice imalo pravo na novčana davanja, to će nadležni nosilac te države ugovornice na zahtjev nosioca socijalne pomoći koji je izvršio isplatu zadržati isplatu zaostalih iznosa davanja koja se odnose na isti vremenski period sve do iznosa plaćenih davanja socijalne pomoći, kao da se radi o plaćanju socijalne pomoći u skladu sa svojim pravnim propisima.

Član 32

Naknade štete

(1) Ako lice koje prema pravnim propisima jedne države ugovornice prima davanja za štetu koja je nastala na teritoriji druge države ugovornice i ima prema njenim pravnim propisima pravo na naknadu štete od trećeg lica, tada pravo na tu naknadu prelazi na nosioca prve države ugovornice prema njenim pravnim propisima. Druga država ugovornica priznaje taj prelazak.

(2) Ako nosioci obiju država ugovornica prilikom primjene stava 1 ovog člana imaju pravo na nadoknadu štete po osnovu istog slučaja štete, oni postaju solidarni povjerioci. U međusobnom odnosu se nalaze u obavezi da se namire srazmjerno davanjima koja moraju platiti.

Član 33

Zaštita ličnih podataka

Ako se na osnovu ovog sporazuma dostavljaju lični podaci, na njihovu obradu i zaštitu primjenjuju se, uz poštovanje u svakoj državi ugovornici nacionalnog i međunarodnog prava o zaštiti podataka, sljedeće odredbe:

1. Podaci koje je dostavio nosilac jedne države ugovornice, smiju se dostavljati nadležnim institucijama druge države ugovornice samo za sprovođenje ovog sporazuma i pravnih propisa na koje se on odnosi. Te institucije ih smiju obrađivati i koristiti samo za navedene svrhe. Obrada za druge svrhe dozvoljena je u okviru prava posljednje pomenute države ugovornice, ako to služi u svrhu socijalnog osiguranja, uključujući sudske postupke sa tim u vezi.

2. Institucija koja dostavlja podatke obavezna je da vodi računa o njihovoj tačnosti i o srazmjernosti u odnosu na svrhu koja se dostavom postiže. Pri tom treba voditi računa o zabranama dostavljanja koje važe za dotično nacionalno pravo. Ako se pokaže da su dostavljeni netačni podaci ili podaci koji nijesu smjeli biti dostavljeni, o tome bez odlaganja treba obavijestiti instituciju koja ih prima. Ona je obavezna da izvrši korekciju ili uništavanje.

3. Dostavljene lične podatke treba čuvati toliko dugo koliko to iziskuje svrha u koju su dostavljeni; preko toga ne treba da postoji razlog za pretpostavke da su njihovim brisanjem oštećeni zaštite dostojni interesi pogođenih lica u oblasti socijalnog osiguranja.

4. Institucije koje dostavljaju i primaju podatke obavezne su da lične podatke koji se dostavljaju efikasno štite od

neovlašćenog pristupa, neovlašćenih izmjena i neovlašćenog saopštavanja.

Član 34

Načini isplate

(1) Nosilac nadležan za pružanje davanja prema ovom sporazumu izvršava svoju obavezu, sa oslobađajućim dejstvom, isplatom novčanih davanja korisnicima u svojoj nacionalnoj valuti.

(2) Ako nosilac jedne države ugovornice treba da izvrši isplatu davanja nosiocu druge države ugovornice, ona se vrši u valuti druge države ugovornice.

(3) Ako jedna država ugovornica donese propise o ograničenju deviznog prometa, tada će obje države ugovornice, bez odlaganja, uz obostranu saglasnost, preduzeti mjere kako bi se obezbijedila plaćanja obostrano dugovanih iznosa prema ovom sporazumu.

Član 35

Dobrovoljno osiguranje

Državljeni jedne države ugovornice, koji stanuju na teritoriji druge države ugovornice, imaju neograničenu mogućnost dobrovoljnog osiguranja od invalidnosti, starosti i smrti u skladu sa pravnim propisima države čiji su državljani, posebno u vezi sa plaćanjem doprinosa tom osiguranju, kao i primanja stečenih penzija.

Član 36

Upotreba službenih jezika

(1) Organi, sudovi i nosioci jedne države ugovornice ne mogu odbiti obradu zahtjeva i drugih zvaničnih akata zbog toga što su sačinjeni na službenom jeziku druge države ugovornice.

(2) Prilikom primjene ovog sporazuma organi, sudovi i nosioci država ugovornica međusobno komuniciraju i sa licima učesnicima ili njihovim zastupnicima neposredno na njihovim službenim jezicima.

Član 37

Rješavanje sporova

(1) Sve poteškoće koje se pojave prilikom sprovođenja ovog sporazuma ili tumačenja njegovih odredaba, saglasno rješavaju nadležni organi država ugovornica.

(2) Ako se na taj način ne može naći rješenje u roku od šest mjeseci, predmet spora treba dostaviti arbitraži; njen sastav i postupke saglasno određuju vlade obje države ugovornice. Arbitraža odlučuje u smislu i duhu ovog sporazuma. Njene odluke su obavezujuće.

Dio V

Prelazne i završne odredbe

Član 38

Prelazne odredbe

(1) Ovaj sporazum se odnosi i na slučajeve osiguranja koji su nastupili prije njegovog stupanja na snagu.

(2) Odluke donijete prije stupanja na snagu ovog sporazuma nijesu u suprotnosti sa njegovom primjenom.

(3) O pravima lica čija je penzija odbijena prije stupanja na snagu ovog sporazuma, ponovo će se odlučivati, na zahtjev, u skladu sa ovom sporazumom. Ponovna ocjena može se izvršiti i po službenoj dužnosti. Ona ni u kom slučaju ne smije dovesti do smanjenja dosadašnjih prava nosioca prava.

(4) Ovaj sporazum ne daje osnova za pravo na davanje za period prije njegovog stupanja na snagu.

(5) Za utvrđivanje prava na davanje prema ovom sporazumu uzimaju se u obzir i periodi osiguranja koji su ostvareni prije njegovog stupanja na snagu.

(6) Rokovi zastrijevanja prema pravnim propisima država ugovornica počinju da teku za sva prava koja nastaju na osnovu ovog sporazuma, najranije sa danom stupanja na snagu ovog sporazuma.

(7) Ovaj sporazum se ne odnosi na prava koja su namirena putem otpremnine ili povraćaja doprinosa.

Član 39

Prestanak važenja dosadašnjeg Sporazuma

Stupanjem na snagu ovog sporazuma u odnosima između Švajcarske i Crne Gore prestaje da važi Konvencija između

Član 40

Trajanje, izmjene i otkazivanje sporazuma

- (1) Ovaj sporazum se zaključuje na neodređeno vrijeme.
- (2) Ovaj sporazum se može mijenjati i dopunjavati uz obostranu saglasnost država ugovornica izraženu u pisanoj formi. Izmjene i dopune vrše se na način i po postupku utvrđenom u članu 41 ovog sporazuma.
- (3) Svaka država ugovornica može ga diplomatskim putem pismeno otkazati uz poštovanje otkaznog roka od šest mjeseci do kraja kalendarske godine.
- (4) U slučaju otkazivanja ovog sporazuma njegove odredbe se i dalje primjenjuju na stečena prava, kao na zahtjeve za ostvarivanje prava podnijete do dana njegovog otkazivanja. Dogovorom se reguliše određivanje prava čije je ostvarivanje na osnovu njegovih odredaba u toku.

Član 41

Stupanje na snagu sporazuma

- (1) Ovaj sporazum podliježe potvrđivanju.
 - (2) Države ugovornice međusobno se pismeno obavještavaju o okončanju postupaka koji je predviđen zakonom i ustavom koji je potreban za stupanje na snagu ovog sporazuma. Sporazum stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca nakon prijema posljednjeg obavještenja.
- Opunomoćenici obiju država ugovornica su kao potvrdu toga potpisali ovaj sporazum i stavili svoje pečate.
- Sačinjeno u Podgorici, dana 7. oktobra 2010. godine, u dva originala, jedan na crnogorskom i drugi na njemačkom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna.

Za Crnu Goru:
dr Suad Numanović, s.r.
Ministar rada i socijalnog staranja
Crne Gore

Za Švajcarsku Konfederaciju:
Erwin Hofer, s.r.
Ambasador Švajcarske
Konfederacije
u Crnoj Gori

Administrativni sporazum o sprovođenju Sporazuma između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o socijalnom osiguranju

U skladu sa članom 26 tačka 1 Sporazuma između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o socijalnom osiguranju (u daljem tekstu »Sporazum«) nadležni organi, i to

Za Crnu Goru

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

i

za Švajcarsku Konfederaciju

Savezni zavod za socijalna osiguranja

dogovorili su sljedeće odredbe:

Dio I

Opšte odredbe

Član 1

Pojmovi

Pojmovi koji se koriste u ovom administrativnom sporazumu imaju isto značenje kao u Sporazumu.

Član 2

Organi za vezu i nadležni nosioci

(1) Organi za vezu u smislu člana 26 tačka 2 Sporazuma su:

1. u Crnoj Gori

Ministarstvo nadležno za oblast socijalnog osiguranja

2. u Švajcarskoj

2.1. Za zdravstveno osiguranje:

Zajednička služba za zdravstveno osiguranje KVG u Solothurn-u;

2.2. Za starosno porodično i invalidsko osiguranje:

Švajcarska kompenzaciona kasa u Ženevi (u daljem tekstu: Švajcarska kompenzaciona kasa);

2.3. Za osiguranje za slučaj povrede na radu i van rada i profesionalne bolesti Švajcarski zavod za osiguranje od nesrećnih slučajeva u Lucernu (u daljem tekstu: Suva);

2.4. Za porodične dodatke u poljoprivredi:

Savezna služba za socijalno osiguranje u Bernu.

(2) Nadležni nosioci su:

1. U Crnoj Gori:

1.1. Za zdravstveno osiguranje:

Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore;

1.2. Za penzijsko i invalidsko osiguranje:

Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore;

1.3. Za osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti:

Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore,

Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore;

1.4. Za dječiji dodatak i materinstvo:

Nadležni centri za socijalni rad.

2. U Švajcarskoj:

2.1. Za starosno i porodično osiguranje:

Nadležna kompenzaciona kasa;

2.2. Za invalidsko osiguranje:

Nadležna služba za invalidsko osiguranje;

2.3. Za osiguranje za slučaj povrede na radu i van rada, kao i profesionalne bolesti:

Nadležno osiguranje za nesrećne slučajeve

2.4. Za porodični dodatak u poljoprivredi:

Nadležna kantonalna kompenzaciona kasa

2.5. Za zdravstveno osiguranje

Nadležna kasa za zdravstvena osiguranje

Član 3

Obrasci i elektronska razmjena podataka

(1) Nadležni nosioci država ugovornica ili ovlašćeni organi za vezu utvrđuju, uz obostranu saglasnost, obrasce koji su potrebni za sprovođenje Sporazuma.

(2) Organi za vezu mogu, u cilju lakšeg sprovođenja Sporazuma, da dogovore mjere za uvođenje i vođenje elektronske razmjene podataka.

Dio II

Pravni propisi koji se primjenjuju

Član 4

Upućivanje

(1) U slučajevima iz člana 7 stav 1 tačka 1 Sporazuma, nadležni nosioci države ugovornice iz stava 2 ovog člana, čiji se pravni propisi primjenjuju, na zahtjev lica izdaje potvrdu da se na to lice i dalje primjenjuju pravni propisi te države.

(2) Potvrda iz stava 1 ovog člana izdaje se na za to predviđenom obrascu i to:

1. u Crnoj Gori od strane nadležnog nosioca za zdravstveno osiguranje;

2. u Švajcarskoj od strane nadležne švajcarske kompenzacione kase za starosno, porodično i invalidsko osiguranje.

(3) Zahtjevi za produžavanje roka trajanja upućivanja podnose se prije isteka roka važenja potvrde kod nadležnog organa države ugovornice sa čije teritorije potiče dotično lice. Ukoliko je ovaj organ saglasan sa zahtjevom, onda on pismenim putem obavještava nadležni organ druge države ugovornice i usaglašenu odluku saopštavaju podnosiocu zahtjeva i nosiocima - učesnicima njegove države.

Član 5

Zaposleni u diplomatskim misijama i konzularnim predstavništvima

(1) Lica iz člana 8 stav 1 Sporazuma dokazuju da se i dalje na njih primjenjuju pravni propisi države koja ih upućuje, diplomatskom legitimacijom, a u skladu sa bečkim konvencijama o diplomatskim i konzularnim odnosima.

(2) Radi ostvarivanja prava izbora predviđenog iz člana 8 st. 2 i 3 Sporazuma:

a. zaposleni u Crnoj Gori obaveštavaju o svom izboru Švajcarsku kompenzacionu kasu u Bernu i Agenciju Suva u Bernu;

b. zaposleni u Švajcarskoj se izjašnjavaju o svom izboru kod nadležnog nosioca zdravstvenog osiguranja u Crnoj Gori;

(3) Ukoliko zaposleni iz člana 8 st. 2 i 3 Sporazuma izaberu pravne propise države ugovornice kojoj pripada diplomatsko konzularno predstavništvo nadležni nosilac odnosno nadležni nosioci te države ugovornice, izdaju potvrdu da lice podliježe pravnim propisima te države. Ova potvrda se podnosi nadležnom nosiocu države ugovornice u kojoj je dotično lice zaposleno.

(4) U slučajevima iz članu 8 stav 6 Sporazuma, lice se prijavljuje nadležnom nosiocu države zaposlenja i to prilikom zapošljavanja, odnosno po stupanju na snagu Sporazuma, ukoliko je u tom trenutku već zaposleno, a nije osigurano.

Član 6

Članovi porodice

U slučajevima iz člana 10 stav 2 Sporazuma lice se prijavljuje kantonalnoj kompenzacionoj kasi kantona na čijoj su teritoriji posljednji put stanovali.

Dio III

Posebne odredbe

Prvo poglavlje:

Bolest i materinstvo

Član 7

Sabiranje perioda osiguranja u Švajcarskoj

(1) Radi primjene člana 11 Sporazuma, lice podnosi švajcarskom nadležnom nosiocu kod koga je podnijelo zahtjev za prijem u osiguranje, potvrdu o navršenom prethodnom periodu osiguranja u Crnoj Gori, uključujući i datum prestanka tog osiguranja.

(2) Na zahtjev podnosioca, potvrdu izdaje nadležni nosilac zdravstvenog osiguranja u Crnoj Gori. Ako podnosilac zahtjeva ne posjeduje takvu potvrdu, švajcarski zavod koji odlučuje o zahtjevu za prijem u osiguranje, može se obratiti direktno ili posredstvom zajedničke službe KVG nadležnom nosiocu zdravstvenog osiguranja u Crnoj Gori radi pribavljanja te potvrde.

Član 8

Sabiranje perioda osiguranja u Crnoj Gori

(1) Radi primjene člana 12 Sporazuma lice podnosi nadležnom nosiocu zdravstvenog osiguranja u Crnoj Gori potvrdu kojom je utvrđeno trajanje do tada navršenog perioda osiguranja u Švajcarskoj, uključujući i datum prestanka tog osiguranja.

(2) Potvrda se izdaje na zahtjev lica, i to od strane nadležnih nosilaca švajcarskog osiguranja. U slučaju da lice ne posjeduje potvrdu, nadležni nosilac zdravstvenog osiguranja u Crnoj Gori, direktno ili posredstvom organa za vezu za zdravstveno osiguranje, može zatražiti od švajcarskog nosioca osiguranja izdavanje takve potvrde.

Drugo poglavlje:

Invalidnost, starost i smrt

Član 9

Podnošenje i obrada zahtjeva za davanje

(1) Lica koja stanuju u Švajcarskoj a imaju prava na davanja na osnovu starosnog, invalidskog i porodičnog osiguranja prema pravnim propisima o socijalnom osiguranju Crne Gore, podnose zahtjev direktno kod Švajcarske kompenzacione kase. Ova služba upisuje na obrascu datum prijema, provjerava kompletnost zahtjeva, kontroliše da li su priložene sve isprave i potvrđuje važnost priloženih dokumenata koje, zatim, proslijeđuje nadležnom nosiocu iz člana 2 stav 2 tačka 1.2.

ovog sporazuma, odnosno organu za vezu u Crnoj Gori, ako nadležni nosilac nije poznat. Ovaj nosilac može od Švajcarske kompenzacione kase zatražiti dalje informacije i potvrde ili ih pribaviti od podnosioca zahtjeva ili posredstvom organa za vezu Crne Gore zatražiti od poslodavca ili od drugih institucija.

(3) Lica, koja stanuju u Crnoj Gori i imaju prava na davanja po osnovu švajcarskog penzijskog, porodičnog ili invalidskog osiguranja, predaju svoj zahtjev direktno nadležnom nosiocu iz člana 2 stav 2 tačka 1.2 ovog sporazuma. Ovaj nosilac upisuje na obrascu datum prijema zahtjeva, provjerava kompletnost zahtjeva, kontroliše da li su priložene sve isprave i potvrđuje važnost priloženih dokumenata koje, zatim, prosljeđuje Švajcarskoj kompenzacionoj kasi. Ova služba može od nadležnog nosioca Crne Gore navedenog u članu 2 stav 2 tačka 1.2. ovog sporazuma zatražiti dalje informacije i potvrde ili ih pribaviti neposredno od podnosioca zahtjeva ili od poslodavca ili drugih institucija.

(4) Za razliku od st. 1 i 2 ovog člana, lice može da podnese zahtjev direktno nadležnom nosiocu druge države ugovornice.

(5) Lica koja stanuju u trećoj državi a imaju pravo na davanja po osnovu starosnog, invalidskog ili porodičnog osiguranja, u skladu sa propisima o socijanom osiguranju Crne Gore ili na osnovu Švajcarskog starosnog, porodičnog ili invalidskog osiguranja, podnose neposredno zahtjev nadležnom nosiocu.

(6) Zahtjevi za davanja se podnose na obrascima predviđenim članom 3 stav 1 ovog sporazuma.

Član 10

Jednokratne otpremnine

(1) Ako državljani Crne Gore ili članovi porodice preminulog državljanina Crne Gore na osnovu člana 15 st. 3 i 5 Sporazuma biraju između penzije ili jednokratne isplate davanja, Švajcarska kompenzaciona blagajna im istovremeno saopštava iznos koji bi im mogao biti odobren umjesto penzije. Takođe, navodi ukupno trajanje navršenih perioda osiguranja.

(2) Švajcarska kompenzaciona blagajna obavještava osiguranika da svoje pravo izbora mora da izvrši u roku od 60 dana nakon prijema obavještenja.

(3) Ako lice koje ima pravo na davanje ne iskoristi svoje pravo izbora u navedenom roku, Švajcarska kompenzaciona kasa donosi odluku o otpremnini.

(4) Osiguranik će biti obaviješten o posljedicama zbog propuštanja roka iz stava 2 ovog člana.

Član 11

Dostavljanje rješenja

Nadležni nosilac dostavlja rješenje o pravu na davanje, uz navođenje pravne pouke, direktno podnosiocu zahtjeva, a kopiju dostavlja nadležnom nosiocu druge države ugovornice iz člana 2 ovog sporazuma..

Član 12

Isplata davanja

Nadležni nosilac isplaćuje davanje neposredno korisniku u roku predviđenom pravnim propisima koji važe za nadležnog nosioca.

Treće poglavlje:

Povrede na radu i profesionalne bolesti

Davanja u naturi

Član 13

Dokazivanje prava na korišćenje davanja

(1) U slučajevima iz člana 20 stav 1 Sporazuma, davanja u naturi u Crnoj Gori pruža nadležni nosilac zdravstvenog osiguranja, a u Švajcarskoj Suva, ako podnosilac zahtjeva dokaže pravo na korišćenje davanja.

(2) Ako podnosilac zahtjeva nema potvrdu o pravu na korišćenje davanja nosilac mjesta boravka traži njeno dostavljanje od nadležnog nosioca.

Član 14

Promjena mjesta boravka

Kod primjene člana 20 stav 2 Sporazuma, nadležni nosilac, po promjeni mjesta boravka uručuje osiguraniku potvrdu o pravu na korišćenje davanja. Ova potvrda se može dostaviti i nosiocu u mjestu boravka.

Član 15

Naknada troškova

Iznosi koje treba da nadoknadi nosilac osiguranja prema članu 20 stav 5 Sporazuma, nadoknađuju se, nakon podnošenja detaljnog obračuna zajedno sa medicinskom dokumentacijom, za svaki slučaj posebno, najkasnije tri mjeseca po prijemu zahtjeva.

Član 16

Podnošenje zahtjeva

(1) Lica koja stanuju u Švajcarskoj, a koja prema pravnim propisima Crne Gore potražuju davanja po osnovu povrede na radu ili profesionalne bolesti, podnose zahtjev direktno ili posredstvom SUVE nadležnom nosiocu iz člana 2 stav 2 ovog sporazuma ili ukoliko on nije poznat, organu za vezu iz člana 2 stav 1 tačka 1 ovog sporazuma.

(2) Lica koja stanuju u Crnoj Gori, a koja prema pravnim propisima Švajcarske potražuju davanja po osnovu povrede na radu ili profesionalne bolesti, podnose zahtjev direktno švajcarskom osiguranju za slučaj povrede ili posredstvom odgovarajućeg nosioca osiguranja u Crnoj Gori i Suve za švajcarskog nadležnog nosioca za slučaj povrede na radu.

Član 17

Dostavljanje rješenja

Nadležni nosilac dostavlja podnosiocu zahtjeva rješenje o pravu na davanje sa pravnom poukom direktno.

Član 18

Pravna sredstva

(1) Lica koja stanuju u Švajcarskoj mogu, protiv rješenja nadležnog nosioca u Crnoj Gori, neposredno da podnesu žalbu, a protiv rješenja po žalbi da podnesu tužbu nadležnom sudu u Crnoj Gori.

(2) Lica koja stanuju u Crnoj Gori mogu, protiv rješenja švajcarskog nosioca osiguranja za slučaj povrede na radu, da ulože prigovor, a protiv odluke po prigovoru da podnesu žalbu kod kantonalnog suda za osiguranje koji je naveden u pravnoj pouci. Protiv odluke kantonalnog suda za osiguranje može da se pokrene upravni spor kod Švajcarskog saveznog suda, Odjeljenja za socijalno osiguranje u Lucernu. Prigovori i žalbe se podnose direktno ili posredstvom organa za vezu u Crnoj Gori navedenih u članu 2 stav 1 tačka 1 ovog sporazuma. Ovaj organ upisuje datum prijema podneska.

Član 19

Povrede van rada

Odredbe ovog poglavlja se primjenjuju i za druge povrede koje se naknađuju prema švajcarskim pravnim propisima.

Dio IV

Druge odredbe

Član 20

Naknada štete

U slučajevima iz člana 32 stav 2 Sporazuma, nosilac one države ugovornice na čijoj teritoriji se nalazi dužnik, naplaćuje od dužnika ukupno potraživanje po zahtjevu nosioca druge države ugovornice.

Član 21

Statistika

Organi za vezu država ugovornica dostavljaju međusobno za svaku kalendarsku godinu statistiku o izvršenim plaćanjima po osnovu primjene Sporazuma. Statistika sadrži, odvojeno prema vrsti davanja, broj korisnika i ukupnu visinu izvršenih davanja.

Član 22

Obaveza informisanja

(1) Korisnici davanja ostvarenih prema pravnim propisima jedne države ugovornice, koji stanuju na teritoriji druge

države ugovornice, obavještavaju direktno ili posredstvom institucija iz člana 2 ovog sporazuma, nadležnog nosioca o svim promjenama u vezi sa svojim porodičnim statusom, zdravstvenim stanjem ili o sposobnosti za rad i privređivanje, koje bi mogle da utiču na njihova prava ili obaveze na osnovu pravnih propisa navedenih u članu 2 Sporazuma, kao i na osnovu odredaba Sporazuma.

(2) Nosioци se međusobno obavještavaju, direktno ili posredstvom organa iz člana 2 stav 1 ovog sporazuma, o svim promjenama na način utvrđen u stavu 1 ovog člana.

Član 23

Medicinska dokumentacija i ljekarski pregledi

(1) Nosilac jedne države ugovornice dostavlja nosiocu druge države ugovornice, besplatno, svu medicinsku dokumentaciju koja mu stoji na raspolaganju u vezi invalidnosti lica koje je podnijelo zahtjev za neko davanje ili ga već prima.

(2) Ako nosilac jedne države ugovornice zatraži detaljan ljekarski pregled (dogovoreni obrazac) lica koje je podnijelo zahtjev za davanja ili ih već prima, nosilac druge države ugovornice će obaviti zatraženi pregled na teritoriji gdje osiguranik stanuje i prema propisima koje on primjenjuje, a na osnovu cjenovnika koji važe u mjestu stanovanja.

(3) Naknada troškova iz stava 2 ovog člana će se izvršiti po podnošenju detaljnog obračuna sa priložima, na teret nosioca koji je zatražio pregled. Postupak nadoknade troškova utvrđuju organi za vezu uz međusobnu saglasnost.

Član 24

Dodatni pregledi i dokumentacija

Ako lice, koje je prema pravnim propisima jedne države ugovornice podnijelo zahtjev za invalidsku penziju ili je prima, stanuje na teritoriji druge države ugovornice, nadležni nosilac može u svakom trenutku da zatraži od odgovarajuće institucije iz člana 2 ovog sporazuma, da obavi ljekarski pregled ili da pruži druge informacije koje se od njega zahtijevaju na osnovu pravnih propisa koji se primjenjuju. Nadležni nosilac može da zahtijeva da se lice koje je podnijelo zahtjev za penziju ili istu već prima, podvrgne pregledu ljekara kojeg on izabere.

Član 25

Administrativni troškovi

Administrativne troškove koji nastanu u sprovođenju Sporazuma i ovog sporazuma snose institucije nadležne za sprovođenje.

Član 26

Stupanje na snagu i važenje

(1) Ovaj Administrativni sporazum stupa na snagu istovremeno sa Sporazumom i ima isti rok važenja.

(2) Nadležni organi država ugovornica mogu uz obostranu saglasnost dopuniti ili izmijeniti ovaj Administrativni sporazum.

Sačinjeno u Podgorici, dana 7. oktobra 2010. godine, u dva originala, na crnogorskom i njemačkom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna.

Za Ministarstvo rada i socijalnog staranja: Dr Suad Numanović, s.r. Ministar rada i socijalnog staranja Crne Gore	Za Saveznu službu za socijalno osiguranje: Erwin Hofer, s.r. Ambasador Švajcarske Konfederacije u Crnoj Gori
---	--

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - Međunarodni ugovori".

Broj 02-2/11-2/5

EPA 575 XXIV

Podgorica, 22. juna 2011. Godine

SKUPŠTINA CRNE GORE 24. SAZIVA

PREDSJEDNIK
Ranko Krivokapić, s.r.

Obavještenje o stupanju na snagu Sporazuma o socijalnom osiguranju između Crne Gore i Švajcarske konfederacije

Obavještenje je objavljeno u "Službenom listu CG - Međunarodni ugovori", br. 12/2018 od 31.12.2018. godine.

Na osnovu člana 21 Zakona o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora ("Službeni list Crne Gore", broj 77/2008), Ministarstvo vanjskih poslova Crne Gore

OBJAVLJUJE

da Sporazum o socijalnom osiguranju između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije, objavljen u "Službenom listu Crne Gore - Međunarodni ugovori" broj 9/2011 od 7. jula 2011. godine, stupa na snagu 1. januara 2019. godine.

Broj: 015/1-21/4-3

Podgorica, 23. novembar 2018. godine

MINISTAR
Prof. dr **Srdan Darmanović**, s.r.